

HUSSLER A VEDCI

SCHUHMANN. K (vyd. v spolupráci s E. SCHUHMANNOVOU): *Edmund Husserl. Briefwechsel* (Korešpondencia). Bd. VII: Wissenschaftlerkorrespondenz. Dordrecht - Boston - Londýn, Kluwer Academic Publisher 1994 (Husserliana Dokumente III,7), XI+330 s.

Sedmy zväzok z desaťzväzkovej edície *Husserliana Dokumente* nám ponúka zbierku Husserlovej vedeckej korešpondencie z rokov 1890-1938. Obsahuje približne 110 listov z celkového počtu asi 1300 a zahŕňa 56 korešpondentov, z ktorých niektorí boli jeho žiakmi. Jednotliví dopisovatelia sú zoradení alfabeticky, korešpondencia s tým istým dopisovateľom je potom radená chronologicky. Celé vydanie je usporiadané podľa prísnych princípov textovej kritiky.

Husserlovu vedeckú korešpondenciu možno rozdeliť do niekoľkých tematických celkov. Najčastejšou problematikou je vzťah vedy a fenomenológie. Častou témou je však, logika, metafyzika, ale najmä matematika, fyzika, psychológia, etnológia a pod. Za zmienku stojí meno Rudolfa Pannwitz, básnika, ktorý sa zaujímal aj o fenomenológiu, ako o tom svedčí jeho práca *Logos Eidos Bios* (Mníchov 1930). Korešpondencia s ním je najrozsiahlejšia. Nie je však zaujímavá iba svojím vedeckým obsahom, ale aj priateľským vzťahom Husserla k Pannwitzovi i jeho manželke. Prítomnosť ďalších básnikov ako M. Meckauer, P. Ernst a Hugo von Hofmannsthal (Husserlov vzdialený príbuzný z manželkinej strany) vydavateľ vysvetľuje tým, že patrili k vtedajšiemu duchovnému životu Nemecka a nie je ich toľko, aby naplnili samostatný zväzok.

Nemalou skupinou je tiež korešpondencia obsahujúca svetonázorovo-náboženské témy. Upozorňuje nás na Husserlov záujem o teológiu a otázky, ktoré filozofia zdieľa s teológiou. Z tejto skupiny dopisovateľov by som rád spomenul Ericha Przywaru, metafyzika a kňaza, či teológa Daniela Martina Feulinga. Zaujme tiež jeden list z r. 1935 Lucienovi Lévyemu-Bruhlovi, zaoberajúcemu sa mytológiou primitívnych kmeňov Austrálie a ich duchovným svetom.

Rozsahom menšou, ale významnou tematikou je aj politický vývoj v Nemecku. Politika a filozofia štátu boli v centre záujmu nielen samotného Husserla, ale aj jeho manželky Malviny, o čom svedčia listy teológovi a opátovi Émilovi Baudinovi. Korešpondencia s ním nie je najrozsiahlejšia, ale patrí medzi obsahovo najbohatšie. Okrem idey štátu sa diskusia dotýka problematiky národnej príslušnosti a v ďalších listoch sa tematika rozširuje do oblasti kultúry, teológie a fenomenológie.

Pre úplnosť treba spomenúť aj korešpondenciu, ktorej náplň nie je vedecká, týka sa výmeny publikácií, učebníc a ich posudzovania, ako aj širšej spolupráce na osvetovom poli. Nie je síce z vedeckého hľadiska zaujímavá, dopĺňa však celkový obraz o živote a práci E. Husserla. Možno v nej zahliadnuť aj jeho prístup k riešeniu praktických úloh.

Načrtnuté roztriedenie korešpondencie je pomôckou pre lepšiu predstavu o vedeckej korešpondencii E. Husserla, nevystihuje však obsahovú stránku listov úplne.

Mnohé listy sú tematicky veľmi široké, zahŕňajú celú škálu Husserlových mysliteľských aktivít - Husserl v nich diskutuje s rôznymi vednými odbormi, umením a kultúrou.

Predstavovaná korešpondencia nám približuje Edmunda Husserla v prvom rade ako exaktného vedca zaujímajúceho sa nielen o iné školy na poli filozofie a iné vedné odbory, ale aj o ľudí jemu blízkych a o ich osudy. Približuje nám ho ako človeka otvoreného celej škále impulzov prinášaných každodenným životom.

Juraj Znášik

Mgr. Juraj Znášik
Filozofický ústav SAV
Klemensova 19
813 64 Bratislava
SR

HUSSERL A INŠTITÚCIE

SCHUHMANN, K. (vyd. v spolupráci s E. SCHUHMANNNOVOU): *Edmund Husserl. Briefwechsel* (Korešpondencia). Zv. VIII: Institutionelle Schreiben. Dordrecht - Boston - Londýn, Kluwer Academic Publishers (Husserliana Dokumente III, 8), 1994, XIII+336 s.

Tento zväzok obsahuje Husserlovu korešpondenciu s rôznymi ustanovizňami, najmä akadémiami a školami, počnúc francúzskou Académie des Sciences Morales et Politiques, ktorej členom korešpondentom sa Husserl stal v r. 1932, teda v predvečer zmeny režimu v Nemecku. Francúzsko sa mu už však nepodarí navštíviť, po r. 1934 aj preto, lebo by nebol dostal obdobu nášho bývalého výstupného víza. A z dvoch listov z British Academy vidno, že sa Husserl stáva členom korešpondentom aj tejto ustanovizne.

V ďalšom liste sa Husserl vyjadruje k projektu Nemeckej akadémie (Akademie zur wissenschaftlichen Erforschung und zur Pflege des Deutschtum - Deutsche Akademie), ktorej sa stane členom, z ktorej však vystúpi po nástupe Hitlera k moci. Neplatí to pre Heidelberskú akadémiu vied, ktorej listom v r. 1934 ďakuje za blahoželanie k 75-tym narodeninám.

Jeden list od Aristotelian Society Husserla informuje o jeho členstve v tejto spoločnosti, zrejme v súvislosti s jeho londýnskymi prednáškami v r. 1922.

Na pozvanie Ethical Union v New Yorku zo septembra 1927 stať sa členom Výboru nadácie pre etické prednášky Husserl odpovie dlhším listom, vyjadrujúc ľútosť nad tým, že práce Výboru sa nemôže zúčastniť.

Koncom 30-tych rokov však Husserl neprijíma pozvania vzhľadom na pracovnú zaneprázdnenosť i na svoj vek ani na nemeckom území, nech ide o pozvanie Spoločnosti pre duchovnú výstavbu (Gesellschaft für geistige Aufbau) v Karlsruhe alebo Kantovu spoločnosť spolu s časopisom *Kant-Studien*. Pritom s týmito poslednými mal Husserl čulú výmenu listov v r. 1917-1929, keď sa stal čestným členom Kantovej spoločnosti.

České a slovenské filozofické publikum zaujme Husserlov list Fr. Jančíkovi z Klubu historického a štátovedného v Prostějove z r. 1936 v češtine. Ospravedlňujúc sa,